

A Nyugdíjasok Országos Szövetsége

KÖZÉPTÁVÚ STRATÉGIAI TERVE

2008

A civil nyugdíjas szervezetek érdekképviselési helyzetének elemzése

Szövetségünk a generációs érdekképviselési civil szervezetek körében jelentős szerepet tölt be. Mintegy 20 éves múlttal, országos, jól kiépített hálózattal (települési-városi, megyei, országos tagszervezetekkel, melyeknek száma mintegy 1200), 3200 000 fős taglétszámmal rendelkezik. Ezek alapján az egyik legjelentősebb hazai generációs civil ernyőszervezet. E tényezőknek köszönhetően megkülönböztetett figyelem kíséri tevékenységét a helyi szintektől kezdve az országos fórumokig. Jelen vannak és jelentős tevékenységet folytatnak szervezeteink idősügyi tanácsokban, önkormányzatokban és a helyi civil életben egyaránt.

E helyzetből adódnak **legfőbb erősségeink**:

- országos lefedettségű, szervezett hálózatunk
- a generáció – amely az 50-en túli korosztálytól kezdve mintegy 3 millió főt számlál – minden 10. tagja második otthonára talál közösségeinkben
- az aktív, életalkonyukban is tevékeny életet élő nyugdíjasok számára teret biztosítanak közösségeink az önmegvalósítást, a komfortérzetet biztosító, élményeket, sikereket eredményező akcióink által.

Ugyanakkor nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat a **tényezőket, amelyek hátráltatják** eredményes működésünket.

- szervezeteink jelentős része hátrányt szenved jogi státuszának tisztázatlansága miatt, valamint azért, mert
- elsősorban a közép és alsó szintű vezetőinek köre tette kész, aktív szervező munkája nem párosul tudatosult vezetői ismeretekkel, a korszerű, a mai világban nélkülözhetetlen érdekérvényesítő, és az érdek-képviselési szándékokat eredményesen megvalósítani tudó képességekkel, készségekkel. Hiányoznak a különböző érdek-képviselési témákban tájékozott, felkészült szakembereink, aktivistáink, s – habár újabb időkben fellendülőben van a korosztály körében az informatika elterjedése – ennek ismerete, a hétköznapi munkában való tudatosabb alkalmazása még kívánni valót hagy maga után.

Szövetségünk **fejlődésének legfőbb lehetőségét** abban látjuk, hogy jól megkülönböztethető, markáns arculattal mutassuk be korosztályunknak – egyben a széles értelemben vett társadalomnak, de a szűk családi körnek is – hogy mit jelent generációnk számára a **korszerű öregedés**, hogy valamennyi tevékenységünk ebből a szemléletből táplálkozzon. A mai magyar nyugdíjas

szervezetek palettáján nincs még egy olyan szervezet, amely ilyen árnyaltan tudja megfogalmazni tevékenységének legfőbb irányát, s ezeket gyakran példaértékűen alkalmazni is tudja mindennapi munkájában.

Kétségtelenül érzékeljük: az idő, a globális folyamatok – mai szóval élve - „nekünk dolgoznak”. Különböző öröndetes folyamatok által megteremtődik a fenntartható egészségben megélt öregkor lehetősége, az idősödő népesség arányának fokozatos emelkedése tömegbázisunk szélesedését eredményezheti, és egyben a társadalom figyelmének növekedését is. Mivel ez a folyamat generációs érdeklentéteket is szülhet, valljuk, hogy e folyamatoknak köszönhetően nem lehetünk más társadalmi rétegeket előnytelenül érintő intézkedések élvezői.

Tudjuk – s ez mindennapi munkánkat **veszélyeztető** tényező is egyben -, hogy közösségeink összetétele, így vezető és szakember gárdája is, folyamatosan változik. Friss nyugdíjasok jönnek, az idősebb idősök mennek.... Az élet (halál) sokszor határt szab megszerzett tudásnak, betanult képességeknek, kialakult kapcsolatrendszereknek, szinte tökéletessé vált közösségi harmóniának. Ennél azonban jelentősebb fenyegető tényező a fenti lehetőségekből is következik: a generációra fordítható források nem olyan gyorsan növekednek, mint maga a generációs népesség (vagyis többen vagyunk, leszünk, kevesebb jut egynek...), és így az amúgy is gyenge érdekérvényesítő képességű szervezet nehezebben tud eredményeket felmutatni.

Jövőképünk vezérgondolata: az időskorúak megkülönböztethető (azonosítható) és megkerülhetetlen szervezetévé váljunk!

Szervezetünk jövőképében 2 kifejezés áll központi helyen: 1., a megkülönböztethetőség és 2., a megkerülhetetlenség.

1., Markánsan megjelenítható arculatunk által, melynek elemei:

- a korszerű öregedés elméletéből táplálkozó **aktív** életmód
- a **közösségi** sikerélmény és örömszerzés
- a **korszerű** tudás megszerzésének és az élethosszig tartó tanulás elvének szolgálata

váljunk megkülönböztethetővé más nyugdíjas szervezetektől, tevékenységeink tartalma, megvalósítási metodikája válják egyértelműen azonosíthatóvá a szervezettel. Ezek az arculati elemek gazdagítják tevékenységünket, amely a hagyományos értelemben vett – anyagi megközelítésen alapuló – érdek-képviselési elgondolásokon lényegesen túlmutat, és sajátosan jelenik meg szervezetünk filozófiájában.

Ez az elképzelt jövő azonban nem jelent elkülönülést, főleg nem eltávolodást, vagy a más nyugdíjas szervezetekkel, civil közösségekkel való együttműködés fontos szálainak felszámolását, csupán a jól karakterizált, egyediségeket is felmutatni tudó szervezet önazonosulásának létrejöttét.

2., Szervezetünk nagysága, múltja, elért eredményei, tagságunk – és rajtuk keresztül a generáció – tiszteletet parancsoló tapasztalata, tudása, példás összefogása és sokszor erkölcsi tartása okán valljuk: generációnk sajátos szempontrendszerét nem lehet figyelmen kívül hagyni a helyi, de az országos szintű döntések meghozatalakor. Szövetségünk ezekben a folyamatokban értelmes, érdemben közreműködni tudó, felkészült, tájékozott aktivistái és vezetői által méltán vállalhat központi szerepet.

Stratégiánk és szervezeti céljaink lényege: növekedés és fejlődés!

A szervezet **növekedése** számunkra mennyiségi és minőségi paramétereket is jelent:

- Egyfelől **növelni kívánjuk szervezetünk taglétszámát**. Ennek során összeegyeztethetetlenek tartjuk a más szervezeteket oldalba támadó, mások kárára való terjeszkedést. Ugyanakkor látjuk, hogy a fentebb ismertetett okok miatt széles a korosztály potenciális tagjainak köre.
- A növekedés minőségi oldalát jelenti számunkra a **tagszervezeteink jogi státuszának** látványos arányú (legalább 25%-os) **javulása**, a bejegyzett közösségek számát 100%-nak tekintve 125%-ra emelése.

A szervezet **fejlődési irányai** a következők:

- képzett, korszerű tudással felvértezett, a kompetenciáit tisztán látó vezetői és szakértői csapatok kialakítása
- olyan új területek felkutatása, és munkánk részévé tétele, amelyekben a korosztály érdekképviselője még szélesebb értelemben megjeleníthető – ilyen pl. az idős-kutatás, az információ áramlás korszerűsítése, az interaktív kommunikáció kiszélesítése, a személyiségfejlesztés idős korban
- a szervezeten belüli tagozódás horizontális irányú specializálása (pl. tagozatok), amely egyben a szervezet tevékenységének sokszínűségével, a szervezet „több lábbon állásának” filozófiájával is párosul.

A szervezet és a projekt céljainak összekapcsolódása – tevékenység – erőforrás

Ma a céljaink elérése érdekében végzett munkánkra inkább jellemző az alkalmosság, mondhatnánk: ott lépünk előre, ahol „éppen szorít a cipő”, vagy ahol éppen az aktuális lehetőségek, események módot adnak rá. Aktivistáink között, a vezetői kör „derékhadában” sok kiváló, amatőr tenni akaró keresi a szervezet/e boldogulásának, útját, saját vezetői dilemmáinak megoldását, s teszik ezt gyakran ösztönösen, ritkábban tudatosan.

Számunkra a jelen projekt megvalósulásával a tudatosulás, a rendszerbehelyezés, és ezáltal az eredményesebb és hatékonyabb tevékenység feltételrendszere teremthető meg.

1. A projekt keretében – a tartalom és a hozzá rendelt pénzügyi források tekintetében is – a fő hangsúly a **szervezet vezetőinek** (értsd megyei és nagyobb létszámú tagszervezetek vezetőinek), **és szakértőinek/témafelelőseinek** (úgy mint gazdasági ügyintézők, sportfelelősök, fogyasztóvédelmi aktivisták, jogtanácsadók stb.) **képzésén** van. Az előbbieket 50 órában (vezetéselmélet, szervezéselmélet, kommunikáció, személyiségfejlesztés, korosztályos ismeretek, informatika témákban), az utóbbiak 25 órában sajátítanak el, vagy rendszerezik a már megszerzett ismereteket. A képzések bázisául Győrt választanánk, ahol a NYME ACSJ kara szellemi, technikai és intézményi bázisára támaszkodva voltak már a szervezetnek sikeres együttműködései.

2. A projekt második eleme szervezetünk azon törekvéseivel áll összhangban, amely a korszerű technika megtanulására, használatára (haladás a korral!) ösztönzi a generáció tagjait. A **szervezet honlapjának fejlesztése** nem csupán annyit jelent majd, hogy információkat olvashatnak ott az érdeklődők a szervezetről, hanem: sokoldalú, rendszerezett, biztonságos, akadálymentesített kommunikációt, szórakoztató időtöltést, generációs és szervezeti információs forrást, távoktatási bázist is. Ez a portál-rendszer egyben alapjául szolgál egy – a közeli jövőben megvalósítani szándékozott – internet alapú rádió létrejöttének. Természetesen a vezető képzésben helye lesz a honlap használat oktatásának, de biztos használói bázist jelentenek majd azok az ezrek, akik a szervezet valamely korábbi „nagyinet” tanfolyamán végeztek, vagy friss nyugdíjasként éppen a számítógép mellől mentek nyugdíjba. Azok a netező idősök pedig, akik még nem tartoznak a szervezethez, kedvet kaphatnak rá, vagy csak egyszerűen egy „senior digitális közösség” tagjaivá válhatnak.

A feladat megoldására olyan szolgáltatót bízunk meg, amely képes lesz a későbbi elképzelés alapjait lerakva megoldani a feladatot.

3. A projekt harmadik – ugyanakkor tartalmában és a hozzárendelt pénzügyi forrás tekintetében is – legjelentősebb, szervezeti erőforrásokat is próbára tevő eleme a **regionális és országos együttműködések során létrejövő programok**. 3 programtípuson „osztozik” majd egy-egy régió 3 megyeközpontja. A gyakorlatban is „vizsgáznak” majd a képzett vezetők e programok során. Azonban a program elemek legfőbb értéke, hogy a szervezet növekedési stratégiáját (taglétszám növelés) leginkább ez szolgálja. A hagyományossá váló programok szervezetünk arculatformálásának, azonosíthatóságának fontos eszköze lesz.

A látványos, a széles közönség számára ingyenes és nyitott programok sorozata nem teljesen új kezdeményezés a szervezet életében, de rendszerbe foglalva itt jelenik meg először.

Ez a program elem a leginkább összetett, a legkomolyabb együttműködést igényli a projekt menedzsertől, szervezeti vezetőktől, aktivistáktól egyaránt.

4. A projekt viszonylag kis szelete az **időskutatás** "mostoha" területére irányul. Ma Magyarországon a piackutatásokból lényegében kiszorul a generáció, egyéb korosztályos kutatások is viszonylag kis számban lelhetők fel. Szövetségünk korábban (2005-ben) már végeztetett kutatást a közösségek szabadidős tevékenységének egy szeletéről, amelynek eredményei azóta is megjelennek érvrendszerünkben. Ezt a kutatást szeretnénk folytatni, és feltárni azokat az összefüggéseket, amelyek az idősök közösségeinek együttműködéseit determinálják. A jelen pályázatban megvalósítandó kutatás a 2005. évi megkezdett "sorozat" újabb állomása lenne, remélhetően az azt elvégző kutatók közreműködésével.

A projekt elemek megvalósításával érezhetően markánsabb és magabiztosabb szervezet képe rajzolódik majd ki. Ez utóbbi kifejezés tartalma nem véletlenül bír nagy jelentőséggel egy nyugdíjas civil szervezet életében, ahol az életkori sajátosságokból adódóan a kishitűség, a kisebbségi érzés mind egyéni mind szervezeti szinten is jellemző jelenség.

A projekt elemek megvalósítása során fontos szempont lesz számunkra, hogy osztozzunk a lehetőségen más nyugdíjas szervezetekkel, civil közösségekkel, és hogy azt a tudást, ismeretanyagot, amit - véleményünk szerint - a képzések nyújtanak majd, közkinccsé, megőrizhetővé tegyük.

Kockázatok

A projekt megvalósíthatóságának, eredményességének is vannak kockázatai, azonban ehelyütt inkább a nyugdíjas érdekvédelem jövőben várható kockázati elemeire térnénk ki.

Valós kockázati tényezőnek tartjuk, hogy szervezeteinkben is elterjed az a társadalmi megosztottság, széthúzás, ami ma az aktívak körében, sőt sokszor a családokban is ellentétet szül. A mi szervezeteink körében hagyományosan jelen van a közösségi kohézió, a generációs szolidaritás, amelyet "kikezdhethet" a hétköznapi megosztó politikája.

Némi kockázatot vélünk felfedezni abban, hogy projekt elképzeléseinkkel lényegesen újszerű elemeket szeretnénk beépíteni a mozgalom tevékenységébe. Tudható, hogy a nyugdíjas mozgalmak arculatában a **hagyományok őrzése** van jelen karakteresen, míg a mi szövetségünk - a jelen projekttel különösen - a **hagyományok teremtése** mellett, a **hagyományok meghaladását** is várja (hiszen több olyan tevékenységet is tervezünk, amihez nem szoktak hozzá tagjaink, aktivistáink).

Fenntarthatóság

A projekt megvalósítását követően számos tartós értékkel számolhatunk. Meggyőződésünk, hogy a projekt eredményei által a nyugdíjas mozgalmi munkának - elsősorban a személyi tényezőket tekintve - lényegesen jobb feltételei teremődnek meg.

A kidolgozott vezetőképzési anyagok, felvételek, internetes háttéranyagok a később jövő aktivisták számára is alapul szolgálnak. A honlap és a hagyománnyá szélesedő regionális, országos programok - a hagyományos pályázati forrásokon túl - bizvást számíthatnak a gazdasági-pénzügyi szféra megjelenésére (ahol sok ember megfordul, ott érdemes hirdetni, megjeleníteni stb.) persze ehhez az is kell, hogy e szereplőkkel megfelelően eredményes, nyugdíjas szervezeti vezetők működjenek együtt. A kutatási eredmények pedig éppen a szervezet fenntartható fejlődésében fog realizálódni.

Budapest, 2008. március